

Utmaningar i döva romers liv och deras integration i det bredare samhället

8 april 2025

Filmen är på internationella tecken men man kan välja svenska som undertext.

I Europa, särskilt i områden där stora romska samhällen lever, präglas deras vardag ofta av svåra förhållanden. Romsk kultur är rik men också mycket specifik, och många medlemmar i detta samhälle möter hinder som gör livet svårt för dem. För döva romer är dessa utmaningar ännu större, då de måste hantera inte bara problem kopplade till sin romska bakgrund utan också sin hörselnedsättning, vilket ytterligare marginaliserar dem.

Intervjuer med personer som arbetar med utbildning och integration av döva romer avslöjar olika aspekter av denna grups liv. Berättelser och erfarenheter visar att gruppen möter inte bara språk- och kulturbarrärer utan också identitetsproblem och svårigheter att bli accepterade i det bredare samhället. Deras liv präglas av en kamp för tillgång till utbildning, förståelse och acceptans.

Erfarenheter från experter: Utmaningar i arbetet med döva romska ungdomar

Taissa Cruciani, personalmedlem vid Dövscholan i Antwerpen, berättar om sina erfarenheter av att stödja döva romska barn och ungdomar. "Den största utmaningen i arbetet med detta samhälle är att övertyga föräldrarna om att deras barn inte är mindre värdefulla bara för att de är döva," säger Taissa. Föräldrar, som ofta föredrar cochleaimplantat eller hörapparater framför användning av teckenspråk, kämpar med att acceptera sina barns dövidentitet. Detta leder ofta till att barnen inte känner sig delaktiga i sina familjer eller samhällen. Ett annat problem är att döva romer försöker passa in i majoritetssamhället och ofta ignorerar sin dövidentitet eftersom de vill vara "normala" som andra. Denna vilja att passa in är ännu större i romska bosättningar, där döva ungdomar möter betydande isolering om de väljer att bli en del av dövsamhället.

Taissa lyfter också fram utmaningarna med språkbarriärer, där döva romer ofta

saknar utvecklade språkkunskaper och därför behöver arbeta med sitt modersmål för att skapa en bro mellan dem och majoritetssamhället. Detta kräver stort tålamod och förståelse från de lärare och personal som är involverade i deras utbildning och integration.

Döva romers liv: Utmaningar och hinder

Gyuler, en döv romsk kvinna från Bulgarien, flyttade till Belgien för åtta år sedan, där hon gradvis började lära känna sin identitet. "Jag fick veta att vi var romer först förra året," säger Gyuler. Hennes berättelse visar att det fortfarande finns mycket missförstånd och bristande acceptans av romsk identitet, inte bara inom det bredare samhället utan också inom romska samhällen själva. Gyuler blev en del av dövsamhället i Belgien och lärde sig använda teckenspråk, vilket gjorde det möjligt för henne att bättre kommunicera med andra och utveckla sitt liv.

Även om hon idag känner sig mer delaktig i dövsamhället, erkänner Gyuler att hon aldrig har haft en stark koppling till sin romska identitet. Detta är en specifik aspekt av döva romers liv, då många av dem möter dubbel marginalisering – som romer och som döva. Denna identitetskonflikt är särskilt stark i samhällen som inte har öppen tillgång till utbildning och integration i det bredare samhället. Först när Gyuler flyttade till Belgien började hon träffa andra döva, vilket hjälpte henne att bättre förstå vad det innebär att vara döv.

Integration i samhället: Hinder och hopp

Den romska gemenskapen, särskilt i bosättningarna, möter många utmaningar som förvärras ytterligare när döva individer inkluderas i situationen. Den här artikeln syftar till att synliggöra de utmaningar som döva romska ungdomar och vuxna möter när de försöker hitta sin plats i två världar – dövsamhället och den romska bosättningen, där traditionella värderingar och sedvänjor ofta står i konflikt med dövas behov och rättigheter.

I denna artikel kommer vi att diskutera olika aspekter av döva romers liv, baserat på intervjuer med experter och medlemmar från detta samhälle. Vi kommer även att inkludera flera videor och intervjuer från romska bosättningar för att visa verkligheten i deras dagliga liv och de utmaningar de möter.

Livet i romska bosättningar är en annan stor utmaning för döva romer. Där är det svårt för en döv individ att hitta stöd eller förståelse. René Červenak, en ung man

från en bosättning, berättar om svårigheterna med kommunikation och provokationer från andra. För många unga döva romer är vägen till utbildning kantad av hinder, eftersom deras familjer ofta har låg utbildning och ekonomiska problem, vilket påverkar deras förmåga att engagera sina barn i skolsystemet.

Ružena Červenáková beskriver hur svårt det var för deras barn att få en utbildning i bosättningen. "Vi ville skriva in dem i skolan, men kostnaderna var för höga," säger hon. Deras barn mötte mobbning och retningar från andra barn i skolan, men de fick till slut hjälp vid en specialskola för barn med funktionsnedsättningar. Idag är Ružena stolt över sina barn, som trots svåra omständigheter går i skolan regelbundet.

De kulturella och språkliga integrationsutmaningarna inom romska samhällen kombineras med allvarliga problem kopplade till finansiering av utbildning och föräldrarnas bristande intresse eller säkerhet för sina barns utbildning. Dessa problem förvärras för döva barn, som behöver specifika utbildningsinstitutioner och stöd.

Finansiering av utbildning och statligt stöd

Ett av de största problemen som den romska gemenskapen står inför är bristen på finansiering för utbildning av barn, särskilt barn med särskilda behov, såsom döva. Ofta finns det inte tillräckliga medel i bosättningarna för att familjer ska ha råd att skicka sina barn till skolor för döva. Dessa skolor ligger ofta långt borta, och kostnader för transport och skolmaterial kan bli för höga för familjerna. I vissa fall, när barn med hörselnedsättning integreras i det vanliga utbildningssystemet, saknas stöd i form av teckenspråkstolkar eller specialiserade lärare.

Många romska familjer lever i fattigdom och har inte tillräckliga ekonomiska resurser för att kunna tillgodose sina barns utbildning, vilket ytterligare förvärrar deras sociala och ekonomiska marginalisering. Statliga program som fokuserar på att finansiera utbildning för döva romer skulle avsevärt kunna förbättra deras chanser till en kvalitativ utbildning. Program bör införas för att säkerställa gratis tillgång till skolor för hörselskadade, inklusive kostnader för transport och skolmaterial, samt stödja familjer i bosättningarna med att säkerställa sina barns utbildning.

Föräldrars ointresse och brist på information

Problemet handlar inte bara om brist på tillgång till utbildning utan också om föräldrars brist på medvetenhet, då de ofta saknar information om sina barns specifika behov. Vissa föräldrar till döva barn känner sig inte kompetenta att utbilda och stödja sina barn och vet inte vilka utbildningsmöjligheter som finns. I vissa fall reagerar föräldrar inte på behovet av att deras barn ska utbildas i skolor för hörselskadade, vilket kan leda till att barnen går miste om möjligheter som skulle göra det möjligt för dem att utvecklas fullt ut och integreras i samhället.

För att lösa dessa problem är det viktigt att förbättra utbildningen bland romska föräldrar om fördelarna med specialutbildning, ge dem tydlig information om var de kan få stöd och hur de kan säkerställa en bättre framtid för sina barn.

Utmaningar och lösningar

Romska samhällen bör ha tillgång till sociala tjänster och statliga program som säkerställer att barn från socialt utsatta familjer, inklusive döva barn, har lika möjligheter till utbildning utan att behöva oroa sig för ekonomiska kostnader. Detta innebär att staten bör tillhandahålla skolavgifter, transport och andra utbildningskostnader för barn från bosättningar som vill utbildas i specialskolor för hörselskadade, vilket avsevärt skulle öka deras chanser till ett bättre liv.

Slutsats: utmaningar och hopp

Döva romers liv i Europa är fulla av utmaningar, som inte bara innefattar språk- och kulturbarriärer utan också identitetsproblem, bristande tillgång till utbildning och social inkludering. För många döva romer är processen att integreras i det bredare samhället svår, men inte omöjlig. Hjälp och stöd från skolmiljöer, ideella organisationer och individer som är lyhörda för deras specifika behov är avgörande för en framgångsrik integration.

Dessa berättelser visar att döva romer har en enorm potential, men de behöver förutsättningar som gör det möjligt för dem att utvecklas och aktivt delta i samhället. Det är viktigt att vi som samhälle inte glömmer deras behov och aktivt stödjer dem på deras resa mot ett bättre liv.